

Капустіна Марієтта Владиславівна,
доцент кафедри криміналістики
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, кандидат
юридичних наук, доцент

ПРИНЦИПИ РОБОТИ АВТОМАТИЗОВАНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Одним із засобів криміналістичного забезпечення є автоматизована методика розслідування злочинів. В свою чергу засобами забезпечення роботи автоматизованої методики розслідування злочинів є засоби інформаційного, технічного та програмного забезпечення.

До технічного забезпечення відносяться: апаратні компоненти (комп'ютери, пристрої для збору, накопичення, обробки інформації); телекомунікаційна апаратура та її елементи (модеми, пристрої безпроводного зв'язку тощо).

Щодо засобів програмного забезпечення (програмного інструментарію) (це сукупність програм систем обробки інформації і програмних документів), то загалом розрізняють засоби системного програмного забезпечення (операційна система), прикладного програмного забезпечення та інструментального програмного забезпечення (редактори тексту, бази даних).

Щодо інформаційного забезпечення то, головним його призначенням є своєчасне формування та видача достовірної інформації для прийняття рішень. І саме інформаційне забезпечення воно слугує основою для розробки автоматизованої методики та визначає технічне і програмне забезпечення. Інформаційним забезпеченням автоматизованої методики є науково-практичні рекомендації щодо оптимальної організації досудового розслідування, результати узагальнення судово-слідчої практики (емпірична база) та нормативно-правова база. Всі ці компоненти рекомендації, емпірична та нормативно-правова бази знаходяться в нерозривному зв'язку. Так, наприклад, рекомендації ґрунтуються на результатах узагальнення судово-слідчої практики та відповідають чинному законодавству.

Структурними елементами автоматизованої методики є:

Криміналістично-значущі ознаки відповідного злочину (криміналістична характеристика);

Типові слідчі ситуації та версії;

Системи слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, заходів, заходів забезпечення кримінального провадження та інших процесуальних дій;

Окрема слідча (розшукова) дія, негласна слідча (розшукова) дія, захід забезпечення кримінального провадження або певна процесуальна дія з запропонованої системи.

Робота з автоматизованою методикою розслідування злочинів має певний алгоритм дій. Так, на початковому етапі роботи слідчий (користувач) заносить до відповідних вікон вихідні відомості по певному кримінальному провадженню. При чому, відомості ці стосуються криміналістично-значущих ознак певного злочину. Також, якщо не має інформації або відомостей щодо певної ознаки злочину, то робиться відповідна помітка «не відомо». Заповнюються всі вікна. Це перший етап роботи.

Традиційно у роботі з інформаційними технологіями виділяють три етапи: 1. Збір інформації; 2. Обробка первинної інформації та отримання підсумкової інформації; 3. Передача інформації користувачу. Заповнення всіх вікон, граф це є перший етап роботи. Після чого починається другий етап – обробка первинної інформації та отримання підсумкової інформації. Первинна інформація ці відомості відносно криміналістично-значущих ознак, а вже підсумкова інформація стосується слідчої (кримінальної) ситуації, яка має місце. Тобто відомості, які надані користувачем фактично є підґрунтям для формування слідчої ситуації. Після чого починається третій етап роботи це передавання інформації користувачу.

Перша інформація яка надається слідчому як користувачу це версії та система слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інші дії. Дії розташовані у відповідному порядку і цьому ж порядку і бажано з ними працювати. Користувач обирає дію, (першу яка зазначена в переліку) і відкривається наступне діалогове вікно. Воно вже стосується конкретної слідчої (розшукової) дії, а саме алгоритму її проведення. Фактично це вже перелік рекомендацій процесуального, тактичного характеру та рекомендації щодо фіксації. Що стосується процесуального характеру наприклад, можуть міститись рекомендації щодо звернення до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на проведення відповідної слідчої дії. Порядок цього звернення та можливо зразок клопотання про надання дозволу на проведення відповідної слідчої дії.

Щодо рекомендацій тактичного характеру, то вони будуть присвячені послідовності проведення дії (етапам), тактичним прийомам та обставинам, які необхідно встановити при проведенні цієї слідчої дії.

І що стосується фіксації, будуть міститися відомості щодо основних способів: якщо це протоколювання, то зразок або бланк відповідного протоколу та схема занесення відомостей до нього. Щодо графічних зображень будуть міститися відомості щодо видів планів та схем, перелік умовних позначень. Щодо фото фіксації також будуть надані певні рекомендації по її здійсненню та оформленню фототаблиці.

Отже із зазначеного вище вбачається, що відомості користувач отримує крок за кроком. Тобто інформацію користувач отримує поступово: від загального до окремого.

Висновок:автоматизована методика розслідування злочинів є новітнім засобом криміналістичного забезпечення, розробка якого ґрунтується на сучасних положеннях загальної теорії криміналістики, узагальненні та аналізі передової судово-слідчої практики, досягненнях науково-технічного прогресу.

Каркоцький Іван Олексійович,
директор Запорізького НДЕКЦ МВС України

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ЯК КОРЕЛЮЮЧИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ТА ПОВНОТИ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Діяльність органів досудового розслідування передбачає необхідність забезпечення швидкого розкриття злочинів, повного, всебічного і об'єктивного розслідування кожної кримінального провадження. Від їх професійних знань, вміння, наполегливості великою мірою залежить ефективність всієї діяльності по боротьбі зі злочинністю.

Саме тому в сучасних умовах гостро стоїть завдання вдосконалення всіх сторін діяльності з розслідування злочинів.

Вирішення цього завдання багато в чому пов'язане з більш широким використанням в слідчій практиці досягнень науково-технічного прогресу, які швидко збільшуються. Необхідність цього обумовлена також тим, що зростають число і частка організованих і добре замаскованих злочинів; розширюються корумповані зв'язки злочинних груп з посадовими особами, в злочинних цілях все більше застосовуються досягнення науки і техніки.

В процесі розгляду судами будь-яких категорій справ виникають ситуації, коли для встановлення конкретних обставин справи або фактів, необхідним є отримання інформації, яка стосується спеціальних знань, у певній сфері діяльності і не може бути отримана інакше як шляхом звернення з переліком питань до експертної установи або експерта.

У цих умовах важливо, щоб в рамках кримінально-процесуальної діяльності використовувати всі можливості технічного та наукового прогресу для підвищення ефективності боротьби зі злочинністю.

В діяльності з розслідування кримінальних правопорушень призначення та проведення судової експертизи за своїм значенням визнається основною формою використання спеціальних знань, оскільки надає найбільших можливостей в застосуванні науково-технічних досягнень для вирішення завдань кримінального судочинства [1, с. 415].

Відповідно до ст.1 Закону України «Про судову експертизу», судова експертиза – це дослідження на основі спеціальних знань у